

REGERINGEN

KOPIA

Regeringsbeslut

III: 2

2009-09-10

UF2009/28632/UP

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 STOCKHOLM

Strategi för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2010-2014

1 bilaga

Ärendet

Regeringen uppdrog genom beslut den 15 maj 2008 (UD2008/16900/UP) åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att till regeringen (Utrikesdepartementet) inkomma med förslag till strategi för Sidas stöd till enskilda organisationer. Sida har i skrivelse den 17 oktober 2008 överlämnat förslag enligt uppdrag.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att fastställa en strategi för Sidas stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2010-2014 enligt *bilagan*.

Regeringen uppdrar åt Sida att ansvara för genomförandet av strategin.

På regeringens vägnar

Beatrice Ask

Tomas Brundin

**Kopians överensstämmelse med
originalet intygas:**

P. French

*coll
RFH*

Kopia till

SB-SAM

JU-L6

JU-GRANSK

UD-FMR

UD-AME

UD-AF

UD-EC

UD-ASO

UD-MU

UD-USTYR

UD-UP

UD-IH

UD-RS

S-ST 5B

FI-BA

IJ-UF

KU-KV

Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete

Strategi för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2010-2014

1. Sammanfattning

Med denna strategi styr regeringen Sidas stöd till aktörer i det civila samhället i utvecklingsländer genom svenska civilsamhällesorganisationer (CSO). Strategin ska dessutom i tillämpliga delar gälla Sidas stöd till *Reformsamarbete i Östeuropa*.

I policy för stöd till det civila samhället i utvecklingsländer lägger regeringen fast ett enhetligt förhållningssätt till det civila samhället inom svenskt utvecklingssamarbete. Det övergripande målet för stödet är: *Ett livskraftigt och pluralistiskt civilt samhälle i utvecklingsländer som bidrar effektivt, med ett rättighetsbaserat arbete, till att minska fattigdom i alla dess dimensioner.*

För att nå det övergripande målet ska stödet inriktas på kapacitetsutveckling av CSO i utvecklingsländer för att arbeta på ett rättighetsbaserat sätt i sina roller som röstbärare och organisatör av tjänster, samt bidra till demokratisering och ökad respekt för fattiga och diskriminerade människors mänskliga rättigheter inom aktuella sektorer.

Potentialen för CSO i utvecklingsländer att agera förslagsställare och granskare, folkbilda, organisera samhällstjänster samt utgöra en motvikt och demokratiserande kraft gentemot staten ska uppmärksammas i strategins genomförande.

Svenska CSO ska ansvara för innehåll och utformning av den verksamhet som genomförs med medel från anslagsposterna. Systemet med långsiktiga ramavtal ska behållas. Kriterierna för urval av ramorganisationer ska revideras under strategiperioden.

Resultatuppföljning och resultatstyrning ska effektiviseras. Sida ska ställa höga krav på att svenska CSO gör välavvägd riskanalyser och använder väl fungerande system för styrning, uppföljning och kontroll. Principerna för biståndseffektivitet är viktiga komponenter, givarsamordning och en ökad andel programstöd ska eftersträvas.

Svenska CSO:s deltagande i internationella ansträngningar för biståndseffektivitet ska uppmärksammas. Sida ska föra dialog med andra givare i

syfte att harmonisera målen med och formerna för stödet till det civila samhället.

Volymen för strategins genomförande för respektive år anges i regeringens regleringsbrev till Sida.

Strategin gäller för perioden 2010-2014.

2. Inledning

Regeringens beslut den 23 april 2009 om en policy för stöd till det civila samhället i utvecklingsländer (*UF2009/23647/UP*) utgör vägledande ramverk för allt svenskt direkt och indirekt stöd till CSO i utvecklingsländer, inklusive för det bistånd som lämnas genom svenska CSO. Med denna strategi styr regeringen Sidas *stöd genom svenska organisationer i det civila samhället*¹ samt, i tillämpliga delar, *Reformsamarbete i Östeuropa*. Regeringens ställningstaganden, utgångspunkter och principer som fastslagits i policyn gäller således för denna strategi.

Med svensk CSO avses i denna strategi en ideell förening, registrerat trossamfund, ekonomisk förening eller stiftelse i Sverige som har en styrelse och skrivna fastställda stadgar, arbetar utan vinstintresse och som kan erhålla stöd från anslagsposten. Dessa karakteriseras av, i likhet med CSO i andra länder, att de är självstyrande, bygger på frivillighet och i olika grad är oberoende från stat, kommun och marknad samt bedriver verksamheten utan vinstintresse, ofta utifrån en gemensam värdegrund.

3. Mål

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet för Sidas stöd till civila samhällets aktörer i utvecklingsländer genom svenska CSO är:

Ett livskraftigt och pluralistiskt civilt samhälle i utvecklingsländer som bidrar effektivt, med ett rättighetsbaserat arbete, till minskad fattigdom i alla dess dimensioner.

Stödet ska, inom ramen för Sveriges politik för global utveckling (PGU), bidra till att uppfylla målet för internationellt utvecklingssamarbete om att *skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor*. Stödet ska, i tillämpliga delar bidra till målet för reformsamarbete i

¹ Motsvarar anslagspost 5 "Stöd till enskilda organisationer" i 2009 års regleringsbrev till Sida.

Östeuropa; stärkt demokrati, rättvis och hållbar utveckling samt närmande till Europeiska Unionen och dess värdegrunder.

Stödet till CSO i utvecklingsländer ska utgå från de två perspektiven i PGU; fattiga människors perspektiv på utveckling och rättighetsperspektivet. För att tillämpa rättighetsperspektivet ska följande fyra principer vara vägledande för samarbetet: deltagande, icke-diskriminering, öppenhet och insyn, samt ansvarstagande och ansvarsutkrävande.

För att nå det övergripande målet ska stödet till CSO i utvecklingsländer genom svenska CSO inriktas på verksamhet som bidrar till kapacitetsutveckling, ett rättighetsbaserat arbetssätt samt demokratisering och ökad respekt för mänskliga rättigheter.

Stödet ska uppmärksamma den mångfald som finns beträffande tematisk kompetens och inriktning hos svenska CSO. Småskalig verksamhet ska inte vara ett hinder för att komma ifråga för stöd. Regeringens tematiska prioriteringar gällande demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat samt jämställdhet och kvinnors roll i utveckling ska uppmärksammas.

3.2.1 Mål för stöd till kapacitetsutveckling

Målet för stödet till kapacitetsutveckling inom det civila samhället i utvecklingsländerna är:

Stärkt kapacitet hos aktörer i det civila samhället i utvecklingsländer att arbeta rättighetsbaserat i sina roller som röstbärare och organisatör av tjänster

Ett livskraftigt och pluralistiskt civilt samhälle förutsätter självständiga aktörer och organisationer i det civila samhället med tillräcklig kapacitet att verka för egna uppsatta mål. Stödet till kapacitetsutveckling avser samtliga sektorer som svenska CSO väljer att arbeta inom. Stödet ska bidra till att stärka det civila samhällets aktörers förmåga att identifiera och effektivt lösa problem, utveckla specifik kunskap hos individer, utveckla organisationer och möjliggöra samverkan mellan olika aktörer för att bidra till fattigdomsminskning, inklusive demokratisering. Kapacitetsutvecklingen inom det civila samhället i utvecklingsländer ska således bidra till att minska fattigdom i alla dess dimensioner.

Uppfyllelsen av delmålet inbegriper att människor som lever i fattigdom har kunskap och medvetenhet om sina rättigheter samt kapacitet att individuellt eller kollektivt agera för att utkräva dessa rättigheter. Stödet ska utgå ifrån lokala former för organisering och deltagande. De som berörs ska ha makt och inflytande över program och insatser samt, så långt det är möjligt, initiera, driva eller på annat sätt involveras i verksamheten.

Nya former för organiserat deltagande som möjliggörs av t.ex. informationsteknologi ska uppmärksammas.

Organisationers, nätverks eller rörelserns representativitet och legitimitet inom sitt område samt deras interna demokrati är särskilt viktiga för att nå hållbara resultat. Sida ska prioritera svenska CSO:s stöd till kapacitetsutveckling hos organisationer, nätverk och rörelser som representeras av eller agerar med legitimitet i relation till kvinnor, män, ungdomar och barn som lever i fattigdom och/eller är diskriminerade. Flickors och kvinnors rättigheter, deltagande och inflytande ska särskilt uppmärksammas.

3.2.2 Mål för stöd till demokratisering och mänskliga rättigheter inom alla sektorer

Målet för stödet till demokratisering och mänskliga rättigheter i utvecklingsländer inom alla sektorer är

Stärkt demokratisering och ökad respekt för fattiga och diskriminerade människors mänskliga rättigheter.

Förutsättningarna för uppfyllandet av detta mål stärks av de effekter som uppnås genom stödet till kapacitetsutveckling.

Målet utgår ifrån de internationella konventionerna om de mänskliga rättigheterna, inklusive principen om statens skyldigheter och individens rättigheter. Många aktörer inom det civila samhället kan utgöra en drivande kraft i framväxten eller vidareutvecklingen av ett samhälle och en politisk kultur präglade av demokratiska principer och värderingar, såsom tolerans, mångfald, konflikthantering och jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Stödet ska inriktas på att stärka grupper och individers möjlighet att själva kunna utkräva sina rättigheter och påverka sina livsvillkor. Stöd ska gå till verksamhet där det finns en tydlig koppling till att öka respekten för individers medborgerliga och politiska rättigheter men även till sociala, ekonomiska och/eller kulturella mänskliga rättigheter som uppnår fattigdomsminskande effekter, inklusive demokratisering. Fokus ska vara rollerna för CSO i utvecklingsländer som röstbärare och som organisatör av tjänster². Relevanta styrdokument och skrivelser, såsom bl.a. regeringens skrivelse Frihet från förtryck (Skr. 2008/09:11), är vägledande, även för stödet genom svenska organisationer i det civila samhället.

² Synen på det civila samhällets roller utvecklas närmare i policyn för stöd till det civila samhället.

Röstbärrollen omfattar bl.a. det civila samhällets aktörers potential att fungera som kanal, förslagsställare eller granskare gentemot makthavare på lokal, nationell eller internationell nivå. Stöd som syftar till att stärka demokratiseringsprocesser ska särskilt beakta civilsamhällesorganisationer vilka representerar eller agerar med legitimitet i relation till diskriminerade och fattiga individer och grupper.

Det civila samhällets roll som organisatör av samhällstjänster är särskilt relevant i sammanhang där den sociala infrastrukturen är begränsad, t.ex. i länder eller samhällen som befinner sig i en transitions- eller återuppbyggnadsfas. I enlighet med rättighetsperspektivet ska stöd till insatser med denna inriktning inbegripa en ambition att öka kapaciteten hos målgruppen på organisatorisk nivå att förändra sin livssituation.

4. Organisation, genomförande och volym

4.1 Organisation

En bärande princip för stödet till det civila samhällets aktörer i utvecklingsländer genom svenska CSO är att det ska vara ett bidrag till svenska CSO:s egen verksamhet, och att dessa själva ansvarar för innehåll och utformning av sitt utvecklingssamarbete inom ramen för de regelverk som finns. Svenska CSO som kanaliserar svenska biståndsmedel ska dela de mål och perspektiv som gäller för Sveriges politik för global utveckling och internationella utvecklingssamarbete samt, där tillämpligt, för reformsamarbetet i Östeuropa. All verksamhet som erhåller stöd ska bidra till uppfyllandet av strategins mål.

Strategins mål och inriktning förutsätter en långsiktighet i samarbetet mellan svenska CSO och deras samarbetsorganisationer, varför det befintliga systemet med ramavtal och förhållandevis långa avtalsperioder mellan Sida och svenska CSO ska behållas.

4.2 Strategins genomförande

Civila samhällets potential ska uppmärksammas

Sida ska i stödet till CSO i utvecklingsländer genom svenska CSO utgå från de roller och den särskilda potential som anges i policyn för Sveriges stöd till det civila samhället i utvecklingsländer, nämligen rollerna *röstbärrare* och *organisatör av tjänster*.

Sida ska vid genomförandet av denna strategi särskilt prioritera stöd till civila samhällets aktörers potential att i utvecklingsländer skapa *kanaler*, *mötesplatser* och möjligheter till *organisering* för samverkan, genom vilka fattiga och diskriminerade individer och grupper kan göra sin röst hörd och påverka samhällsutvecklingen. Vidare ska Sida uppmärksamma CSO i utvecklingsländers möjligheter att i agera *förslagsställare* och *granskare*

gentemot makthavare, generellt, och särskilt under auktoritära regimer, utgöra en *motvikt* och *demokratiserande kraft* gentemot staten stödjas. Dessutom ska Sida stödja dess förmåga att erbjuda *folkbildning* för att stärka fattiga och diskriminerade individers och gruppers kapacitet att förändra sin livssituation samt organisera och utföra samhällsnyttiga *tjänster* på ett sätt som svarar mot fattiga och diskriminerade individers och gruppers egna formulerade behov och bidrar till att stärka deras kunskap och kapacitet att förändra sin livssituation.

Stödet till CSO i utvecklingsländer ska situationsanpassas. Sida ska uppmärksamma relationen mellan det civila samhällets aktörer i utvecklingsländer och andra aktörer inom t.ex. stat, kommun och marknad.

Den mångfald som finns avseende typ och storlek på samarbetsorganisationer i utvecklingsländer ska understödjas. Personalbistånd ska jämföras med andra metoder i samarbetet.

Ökad biståndseffektivitet

Principerna om biståndseffektivitet ska tillämpas av alla aktörer som erhåller och förmedlar svenskt bistånd, inklusive svenska CSO. I linje med detta ska Sida bl.a. verka för en ökad anpassning till svenska CSO:s och deras samarbetspartners system, samt att en ökad andel av deras insatser utgörs av kärn- och programstöd. Det innebär att svenska CSO ska utgå från samarbetsorganisationens prioriteringar, och finansiera dess reguljära verksamhet samt gemensamt komma överens om ett ramverk som reglerar målsättningar, villkor, uppföljning (inklusive resultatuppföljning), rapportering och kapacitetsutveckling. Sida ska underlätta svenska CSO:s anpassning till samarbetsorganisationernas verksamhets- och finansieringsformer, arbetscykel och verka för förutsägbarhet.

Sida ska verka för att svenska CSO arbetar harmoniserat med andra aktörer för att minska olika givares krav på samarbetsorganisationerna, t.ex. angående planering, rapportering, revision samt landbesök. Sida ska öka andelen analytiskt arbete och landbesök som samordnas med svenska CSO, deras samarbetsorganisationer och andra givare/aktörer.

I syfte att harmonisera stödformer kring det civila samhället och för att åstadkomma ett gemensamt lärande kring resultatstyrning, ska Sida i genomförandet av Handlingsplanen från Accra föra en dialog med andra biståndsgivare.

Sida ska även uppmärksamma och föra dialog med svenska CSO:s deltagande i gemensamma initiativ med aktörer från det civila samhället på internationell nivå för att öka deras egen biståndseffektivitet.

Ökad internationell samverkan

Med syfte att stödja den internationella processen kring civila samhället och biståndseffektivitet kan Sida ge begränsat stöd till internationella CSO-aktörer.

Likaså kan mindre stöd ges till policy och metodutveckling inom området civila samhället.

Gemensamt lärande mellan svenska CSO, Sida och forskarsamhället kring det civila samhället ska möjliggöras och stimuleras. Svenska CSO:s deltagande i internationella nätverk med syfte att bidra till fattigdomsminskning ska uppmuntras³. Sida ska uppmuntra uppbyggnad och stärkande av nätverk och allianser, vilka har det civila samhället som plattform i syfte att minska fattigdom på lokal, nationell eller internationell nivå. Sida ska således uppmärksamma samverkan mellan det civila samhällets organisationer och andra aktörer.

Sida ska uppmärksamma svenska CSO:s ansträngningar att finna kompletterande finansieringskällor för sin verksamhet, t.ex. relevanta bidrag genom EU-kommissionen.

Sida kan ge bidrag till egeninsatsen till svensk CSO som av EU-kommissionen erhåller finansiering för utvecklingsinsatser så att organisationens egeninsats inte behöver överstiga den nivå som gäller för anslagsposten.

Självständighet och förankring

Egeninsatsen under strategiperioden ska uppgå till 10 procent och bestå av kontant insamlade medel. Detta är ett uttryck för svenska CSO:s engagemang och allmänhetens förtroende för verksamheten.

Sida ska tillsammans med organisationerna utveckla analysen för olika uttryckssätt och former för engagemang och förankring. Det bör observeras att innebörden i begreppet förankring förändras i takt med att former för att kanalisera engagemang förändras, mellan olika generationer och genom informationsteknikutveckling. Nya organisationer och stiftelser med hög grad av självständighet ska uppmärksammas. Ökad konkurrens om erhållande av stöd är eftersträvansvärt.

³ I detta inbegrips initiativ för att bidra till diskussioner om policyfrågor på internationell nivå, t.ex. gentemot olika FN-organ.

Urval av ramorganisationer

Sida ska under strategiperioden revidera kriterierna för urval av svenska CSO med ramavtal med Sida. Kriterierna ska fokusera framförallt utvecklingssamarbetets relevans gentemot strategins mål, organisationernas tillförlitlighet vad gäller styrning och kontroll i verksamheten, men även förmåga till att prestera resultat samt organisationernas självständighet ska beaktas. Ett urval av ramorganisationer med bredast möjliga sammansättning och som speglar den samlade svenska kompetensen att bedriva utvecklingssamarbete ska eftersträvas. Sida ska, efter samråd med Regeringskansliet (UD), besluta om reviderade kriterier och delge Regeringskansliet dessa.

Bättre uppföljning och kontroll

Sidas kontroll av bidrag via svenska CSO ska vara effektiv och betryggande. Brister som påtalas i Riksrevisionens och andra relevanta granskningar ska åtgärdas. Sida ska tillse att ramorganisationerna säkerställer att villkoren för stöd, inklusive Sidas revisionsregel, efterlevs genom hela avtalskedjan.

4.3 Volym

Volymen för genomförandet av strategin för respektive år anges i regeringens regleringsbrev till Sida.

5. Uppföljning och utvärdering

Sida ansvarar för genomförande, uppföljning och utvärdering av verksamheten. Sida ska ta fram och sammanställa resultatindikatorer med fokus på effekter på medellång och lång sikt i en resultatmatris, samt utarbeta en utvärderingsplan.

Sida ska också vidta nödvändiga förändringar av sina riktlinjer och anvisningar för att kunna följa upp och mäta verksamhetens effekter i förhållande till strategins mål, och för att resultatstyra verksamheten. Sida ska vidare tillse att svenska CSO redovisar resultat gentemot strategin fr.o.m. 2011.

En genomgripande resultatorienterad utvärdering ska genomföras under strategiperioden. Denna utvärdering ska utformas och genomföras i samarbete med svenska CSO. Utgångspunkten ska vara att utvärderingen påbörjas tidigt under strategiperioden, att den fokuserar på effekter på medellång sikt, och ger utrymme för tematiskt och metodologiskt lärande hos såväl svenska CSO som deras samarbetsorganisationer.

En halvtidsöversyn av verksamheten ska göras under 2012.

6. Bakgrundsanalys

6.1 Omvärldsanalys

Det civila samhället är vitalt för fattigdomsbekämpning, inklusive demokratisering. De senaste årens internationella ansträngningar för ökad biståndseffektivitet har lett till ett erkännande av CSO:s legitimitet i samarbetsländerna i sina olika roller, inklusive i sin funktion som granskare och förslagsställare gentemot offentliga institutioner. Medborgare och organisationer i utvecklingsländer behöver emellertid generellt sett ökad kapacitet för ett effektivt kollektivt agerande.

Civilsamhällesaktörer från hela världen bildar och ansluter sig i allt högre utsträckning till internationella nätverk och agerar gemensamt. Möjligheten att påverka på ett effektivt sätt ökar därmed, liksom utrymmet för erfarenhetsutbyte och lärande. Svenska CSO har ofta en koppling till en global struktur och deltar alltmer i förändringsarbete inom dessa organisationer i riktning mot stärkt intern demokrati, öppenhet och ökad fokusering på rättighetsfrågor och jämställdhet.

En utmaning för civilsamhällesorganisationer från givarländer är att med samarbetspartner i utvecklingsländer ta gemensamma initiativ för ökad biståndseffektivitet, t.ex. vad gäller harmonisering och en högre andel programstöd.

6.2 Sammanfattande resultatbedömning

Resultatbedömningen bygger på en resultatanalys föranställd av Sida, och som begränsats till en tioårsperiod med särskilt fokus åren 2002-2007. Slutsatsen från erfarenhetsredovisningen är att svenska CSO:s verksamhet har varit relevant och bidragit till det övergripande målet för svenskt utvecklingssamarbete och för anslagsposten, som sedan 1998 varit att främja ett livskraftigt och demokratiskt civilt samhälle. Goda resultat kan identifieras inom ett flertal områden och länder, bl.a. har samarbetsorganisationer i utvecklingsländer stärkts. Ett antal lärdomar och områden som kan utvecklas vidare har också identifierats, bl.a. att formerna för redovisning och analys av effekter av verksamheten behöver utvecklas för att främja resultatstyrning, lärande och metodutveckling.

Samarbetet har generellt sett varit kostnadseffektivt, främst utifrån att stödet inneburit kapacitetsutveckling i ett stort antal organisationer på flera nivåer, t.ex. gällande personalutbildning, organisationsstöd och organisationsutveckling. Stödet har involverat målgrupperna samt byggt på god tematisk kompetens och kännedom om den lokala kontexten.

Inom sektorn *demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter*, som volymmässigt varit den största sektorn, har civila samhället i utvecklings-

länder ofta varit nyckelaktörer i demokratiseringsprocesser genom att t.ex. mobilisera kring och utkräva medborgerliga och politiska rättigheter, avslöja valfusk, hävda rättsstatens principer och skapa utrymmen för samhällelig dialog. Större kunskap och förbättrad lagstiftning kring särskilt barns, kvinnors och urfolks rättigheter uppnått i flera länder. Ökad *jämställdhet* mellan kvinnor och män har uppnått, där ökat deltagande av kvinnor i beslutande positioner inom såväl det civila samhället som folkvalda församlingar framstår tydligt. Resultat har även uppnått vad gäller mäns involvering i arbete för ökad jämställdhet.

Det finns exempel på positiva effekter på *ekonomisk tillväxt* från insatser som främjat inkomstgenererande verksamhet, sparande och mikrokrediter, inte minst med kvinnor som prioriterad målgrupp. En bredare samhällsdebat om kopplingen mellan internationell handel, ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning har uppnått.

Insatser inom området *fred och säkerhet* har bidragit till minskad våldsanvändning, ökad säkerhet i lokala konfliktsituationer och till försoningsprocesser.

Under tioårsperioden har en förändring av verksamheten skett från att främst utgöra ett direkt stöd till fattiga grupper, särskilt inom området *sociala sektorer*, till att mer bestå av ett samarbete för att dessa grupper själva ska kunna utkräva sina rättigheter och påverka sina livsvillkor. Detta har medfört att individers egenmakt stärkts och att demokratiseringseffekter uppnått, exempelvis genom att demokratiska arbetssätt har fått genomslag i organisationer i det civila samhället och i det omgivande samhället. Det finns emellertid fortfarande samarbeten där deltagandet från målgrupperna är svagt och där öppenhet och insyn behöver förstärkas.

Där internt förändringsarbete bedrivits i det civila samhället för ökat deltagande och transparens, kombinerat med att ökad förankring uppnått, har såväl aktörers legitimitet som deras genomslag i påverkansarbete gentemot makthavare stärkts. Långsiktigt partnerskap och stort utrymme för dialog har varit nyckelfaktorer för goda resultat. Förståelsen för vad ett jämställdhetsperspektiv innebär behöver fördjupas på alla nivåer i samarbetet.

Långsiktighet och bärkraft har identifierats som områden i behov av förstärkning. Vidare har delar av ramorganisationers verksamhet inte i tillräckligt hög grad inriktats på fattigdomsminskning.

Hållbart nyttjande av *naturresurser* och omsorg om *miljön* ska ha genomstrukturerat programmen. Analys utifrån detta perspektiv saknas dock ofta. Initiativ för att möta klimatutmaningar och uppnå en miljömässigt hållbar utveckling är ännu begränsade.

Erfarenheten är att det civila samhället kan spela en avgörande roll för förebyggande och hantering av konflikter, men att det krävs kapacitetsutveckling för att få ökat genomslag sådana program.

Det finns också behov av att tydliggöra syften och effektivisera formerna för Sidas stöd till internationella CSO.

Även om genomförandeprocesserna bedöms ha varit effektiva överlag, kan svenska CSO:s stödformer gentemot sina samarbetspartners förbättras ytterligare, bl.a. i riktning mot ökad andel programstöd och minskad andel projektstöd. Kvaliteten i partnerskapen skulle öka och samarbetet bli effektivare om svenska CSO begränsar antalet samarbetspartners.

Ytterligare en trend under perioden har varit ökad samordning av enskilda projekt i mer strategiskt utformade program vilket lett till synergiefekter, effektivare användning av resurser, ökat nätverkande mellan aktörer och samarbete kring processer. Samarbetet kan utvecklas ytterligare genom kontinuerligt gemensamt lärande mellan svenska CSO, Sida och forskarsamhället kring det civila samhället.

6.3 Riskanalys

Biståndet som förmedlas genom svenska CSO hanteras i en kedja av organisationer där en eller flera svenska CSO och flera organisationer i samarbetsländerna kan vara inbegripna. Det har i olika granskningar framkommit att tydlighet kring villkor och anvisningar riskerar att försvagas ju fler led det finns i samarbetskedjan; varje led innebär avtal och transfereringar av finansiella medel, samt behov av resultatstyrning. Kapacitet för styrning och kontroll hos aktörer i hela samarbetskedjans led är nödvändig.

Höga krav ska ställas på svenska CSO avseende riskanalys och riskhantering. Ramorganisationernas administrativa system för styrning, kontroll och uppföljning av sin verksamhet ska hålla hög kvalitet. De system som Sida har utvecklat för att stärka kontroll och uppföljning av verksamheten, bl.a. genom avtals- och systemrevisioner samt ramkriteriebedömningar, ska utvecklas vidare och noggrant följas upp.

7. Strategiska överväganden

Det civila samhällets aktörer är centrala för att människor som lever i fattigdom ska kunna förändra sina livsvillkor. Svenska CSO har genom sina erfarenheter, värdegrund och långsiktiga samarbetsrelationer komparativa fördelar gentemot andra stödformer vad gäller samarbete med det civila samhällets aktörer i utvecklingsländer och är ett värdefullt komple-

ment till det statliga biståndet. Omvärlds- och resultatanalysen indikerar att det stöd som ges genom svenska CSO har hög potential att stärka det civila samhällets kapacitet i utvecklingsländer och bidra till att arbetet blir mer rättighetsbaserat. Svenska CSO:s utvecklingssamarbete bedrivs även överlag i sammanhang och med aktörer som kan uppnå demokratisering på samhällelig nivå och ökad respekt för mänskliga rättigheter. Strategins inriktning utgår ifrån dessa styrkor.

Som framgår av tidigare erfarenheter bör ökad vikt läggas vid stödets inriktning på fattigdomsminskning. Mot bakgrund av detta har större fokus lagts vid att stärka kopplingen mellan kapacitetsutveckling och fattigdomsminskning genom ett rättighetsbaserat arbetssätt. Detta förväntas bidra till en högre grad av hållbara resultat.

Dessutom stärks styrningen, kontrollen och resultatuppföljningen av verksamheten, bl.a. genom att Sida ges i uppdrag att revidera sina kriterier för urval av ramorganisationer med fokus på bl.a. dessa områden.

Den subsidiaritet och tematiska mångfald som präglar verksamheten är grundläggande för uppfyllandet av det övergripande målet för strategin. Därför är de principer, mål och arbetssätt som anges i strategin styrande för verksamhetens inriktning, men detaljstyr inte dess form, innehåll eller dess geografiska och tematiska fokus.

Regeringen prioriterar ökad effektivitet inom det internationella utvecklingssamarbetet. Svenska CSO:s ansträngningar för ökad biståndseffektivitet ska därför uppmärksammas i genomförandet av strategin, där ökad anpassning till samarbetsorganisationernas prioriteringar och system samt ökad andel kärn- och programstöd är särskilt angeläget. Deltagande i internationella ansträngningar för ökad biståndseffektivitet är också betydelsefullt. Ökad samverkan inom EU ska uppmuntras.